

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Exagerarea impunerilor

Comisiunile de impunere și-au reluat activitatea cu un exces de zel, care a stârnit doleanțe și între comercianți și industriași.

Contribuabilii nu au contat la impuneri atât de exagerate. Intreprinderile au justificat cu registrele, că nu au avut atât de mari venituri, după cari au fost impuși, dar toate obiecțiunile le-au rămas zadarnice și fără rezultat. Comisiunile au sporit impozitele unor industriași și comercianți chiar și cu câte 50—100—200 la sută fără să ia în considerare obiecțiunile juste, ce li-s'au prezentat de către contribuabili.

Comercianții, la întrunirea ce au avut zilele aceste, au hotărât, să-și închidă magazinele în semn demonstrativ, dacă nu li-se schimbă situația. Totodată au hotărât să prezinte guvernului un memoriu, în care să arate, că dacă se mențin impunerile făcute, se vor distruge serii întregi de întreprinderi, cari în total au oferit surse de câștig Statului, mai multe decât alți contribuabili.

In fine nici nu ne vine să credem că dl. Madgearu, prin noul regim de impozite, ar avea intenția, ca să distrugă pe comercianți și industriași, doar astfel ar distruge serii întregi de contribuabili, chiar în dauna Statului. Suntem siguri, că dl. Madgearu, prin noul regim fiscal, a căutat numai, ca să constrângă pe toți contribuabilii, ca să-și iacă datoria conștiințioși fața de fisc. Dar comisiunile de impunere nu crufă ci cu toate aceste desvoltă un exces de zel, care culminează în impuneri exagerate, pe cari întreprinderile destul de bantuite de diverse crize, nici nu le pot suporta.

O revenire asupra activității comisiunilor de impunere, în tot cazul, ar avea efectul dorit, dacă li-s'ar da dispoziții să nu continue cu excesul de zel, pe care-l exercită în stabilirea impozitelor.

Sperăm, că dl. Madgearu, în fața imenselor doleanțe și proteste, ce se semnaleză din întreaga țară contra exceselor comisiunilor de impunere, în fine va reveni, dând dispoziții menite să liniștească și pe contribuabili, prin impuneri reale, cari se cadreze cu venitele întreprinderilor.

Dispozițiile asteptate sunt cu atât mai urgente, cu cât fiecare membru din guvern știe, că prin ce criză trece viața economică în România și care prin impuneri exagerate numai s'ar agrava chiar și în dauna Statului.

Intreprinderile indigene se favorizează la livrările de combustibil necesar CFR.

Contrar sistemelor din trecut, când contractele pentru furniturile de carbuni, erau la începutul fiecărui an, automat prelungite, de astă dată, pentru livrările anului 1930 se va ține licitație.

Licitația a fost fixată pentru ziua de 12 Martie și la ea vor participa alături de societățile autohtone, și societăți din străinătate.

Mai multe mari societăți sileziene

și-au anunțat participarea.

În urma diverselor obiecțiuni s'a admis ca pentru licitația din 12 Martie caietul de sarcini să conțină

dispoziții mai favorabile societăților din țară.

În același timp s'a euzut de acord ca să nu se importe din străinătate carbuni peste procentul de 20 la sută din cantitatea întreagă necesară în cursul anului 1930.

Személyi változások lesznek a Banca Timişiana pénzügyintézetnél

Sitescu vezérigazgató is megváltik a bank kötelekéből

A Timişiana igazgatósága Georgevici Lucian dr. alelnök elnöklété alatt ülést tartott, amelyen Nestorescu, a Banca Națională kiküldött megbízottja is résztvett. Nestorescu az igazgatósággal közölte, hogy a Banca Națională keresztül akarja vinni a Timişiana szanalását és előadta, hogy a részletes szanalási tervet Dobrovicescu Stamate, a Banca Națională temesvári fiókjának igazgatója, akit

akkor vártak haza Bukarestből, irásban fogja elhozni. Nestorescu közölte azt is, hogy a Timişiana ügyeinek vezetését maga vette át és ennek következménye az lesz, hogy az intézet vezetésében bizonyos változások állanak be. Sitescu vezérigazgató és Izsák igazgató kiválnak az intézet kötelekéből, ezenkívül több más vezetője a banknak is kilép hamarosan.

Comercianții de ghețe din Ardeal și Banat și-au înființat o uniune profesională

Comercianții de ghețe din Ardeal și Banat și-au înființat o Uniune profesională, cu sediul în Cluj.

Organizația, al cărei președinte este dl. Emeric Hoffmann din Cluj, iar vicepreședinți dnii Orghidan din Brașov și Reichardt din Oradea, va funcționa deocamdată ca o suborganizație a „Sfatului Negustoresc”, până ce va fi recunoscută ca persoană juridică.

La înființarea organizației nu s'a stabilit întreg programul, dar s'a subliniat solidaritatea necesară față de fabricile, cari periclitează existența comercianților prin magazinele și filialele detaliste ce înființează.

La consfătuirea, care a avut loc în Cluj, s'a mai hotărât să se organizeze anual câte două târguri ocazionale după sezonuri, ca să se desfacă și rămășițele de mărfuri.

Igy dolgoznak az állami bányák

A nagybányai és a sacaramboni állami bányákban egy bizottság vizsgálta felül a számadásokat és megállapította, hogy Sacarambon két év alatt 12 millió deficit és Nagybá-

nyán 130 millió lej veszteség mutatkozik. Így tehát az állam ezen két bányáján, amelyeknek milliókat kellett volna jövedelmezniök, két év alatt 142 millió lejt veszített.

Az adósrófról

Az adósróft működésbe hozták és pedig olyan nagy vehemenciával, hogy a kereskedők és iparosok mind feljajdultak. Olyan nagymérvű megadóztatásra, amiben most volt részük, még lidércnyomásos álmaikban sem mertek volna gondolni. A kereskedők hiába bizonyítják be könyveikkel az adókető bizottság előtt, hogy harmadnyi forgalmat sem értek el, mint az előző években, a bizottságok nem törődnek vele és a felszólalás ellenére is 50—100—200 százalékkal emelik a kereskedők adóját.

A kereskedők gyűléseket tartottak, amelyeken igen elkeseredett kifakadások hangzottak el az adóketés rendszere ellen. Egyhangulak elhatározták és a határozat meghozatalában egyképpen vettek részt a különböző pártokhoz tartozó kereskedők, hogyha nem enyhül a helyzet, adózás elleni tüntetés és tiltakozás jelűl üzleteiket bezárják és megszövegezik tiltakozó memorandumukat, amelyben rá fognak mutatni arra, hogy ez a mostani adóztatás teljesen a tönk szélére juttatja a kereskedelmet.

Nem tudjuk elképzelni, hogy Madgearu adóinkvizíciójának az lett volna a célja, hogy a gazdasági válságtól agyonsanyargatót ipari és kereskedelmi rétegeket egy új megpróbáltatással a legteljesebb romlásba taszítsa.

Nem, madgearunak ez nem lehetett célja. Madgearu csak azt akarhatta, hogy mindenki teljesítse kötelességét a kincstárral szemben, szóval mindenki fizessen adót. És ez helyyes is. Elvégre nem lehet és nem szabad kétféle mértékkel mérni. Az adósróft nem is madgearu szorítja, hanem azok a vidéki nagyságok, akiket itt szerephez juttatnak. Akik így akarnak érdekeket szerezni. Ezzel a ténnyel egyszer már tisztába kell jönni. Ne legyenek nagylelkűek ezek a kis vidéki pontentárok, ezt nem kívánja tőlük senki. De ne is akarjanak érdekeket szerezni!

SĂPTĂMÂNA

*

Uniunea Camerelor de agricultură a intervenit pe lângă ministerul de agricultură cu o adresă prin care se cere estenirea combustibilului necesar la mașinele agricole (tractoare etc.).

Casa autonomă a drumurilor de stat a intrat în tratative cu sindicatul antreprenorilor de lucrări publice din București, cum și cu câteva firme treine de specialitate, în vederea încheierii unui aranjament financiar, pentru executarea unei fundațiuni, a celor 80.000.000 lei, de pe șoselele naționale, a căror construcție a fost încredințată firmelor „MAN”, „Laura” și grupului de industrii românești.

Se așteaptă oferta din partea sindicatului românesc și din străinătate, pentru ca lucrările să poată începe în primăvară.

Diracțiunea generală a căilor ferate a luat dispozițiunea ca mărfurilor colete mesagerii să li se aplice aceleași dispoziții ca și transporturilor de mărfuri simple, — destinatarul urmând a face dovada dreptului său de a reclama, fie cu avizul fie recipisă remisă lui de către predător.

Parchetele Kocsis din Brașov snt escelente.

Zilele trecute s'a întrunit consiliul oficiului central de licitații, la care a participat și d. ing. C. Stănulescu, comisarul guvernului pe lângă regia autonomă a căilor ferate, în vederea fixării definitive a poziției administrației cfr. în ceea ce privește licitațiile de materiale, față de acest oficiu.

În urma discuțiilor s'a căzut de acord de ambele părți asupra procedurii de urmat și care nu va împiedica cu nimic nici licitațiile și nici recepțiile de materiale ale căilor ferate.

În cercurile exportatorilor, succesul tratativelor comerciale cu Italia e considerat ca hotărâtor pentru regimul viitor de export și în alte țări. Dacă în Italia s'a putut consolida taxa de import asupra porumbului românesc la 3600 lei, cu toate că aceste țări din urmă nu sunt producătoare de porumb, se poate nădăjdui că tratativele de comerț în curs vor reuși să pregătească și acolo o piață de desfacere pentru porumbul nostru.

Cercetările zootehnice au dovedit că porumbul e indispensabil creșterii vitei, care trebuie după o nutriție cu orz să fie supuse nutrețului cu porumb. Același lucru și în ce privește întreținerea secarei, care s'a încercat în Germania cu un succes mediu.

Mai importante sunt perspectivele desehise exportului nostru de ovăz în Italia prin scăderea obținută de 2500 lei la vag. de ovăz importat. Deasemenea, consolidarea pe trei ani a taxelor actuale, foarte scăzute, la ouă, păsări și mai ales la vite, interesează în deosebi piața Ardealului.

Banherii și industriași despre organizarea și rolul „Asociației Creditorilor”

Dl. Iunian ministrul Justiției, intenționează să-i dea un rol foarte important organizației, dar banherii și industriași se opun

Lucrările pentru înființarea Asociației Creditorilor sunt urmărite cu mult interes. Și cu drept cuvânt. Căci, asociația e menită să îplinească unele lipsuri ale legii concordatului preventiv.

Comisiunile studiază încă normele de înființare și organizare ale asociației. Când aceste studii vor fi terminate — adică peste câteva zile — se va ține o nouă conferință.

În ce privește rolul asociației, părerile sunt încă împărțite.

Consiliul Asociației Băncilor a autorizat delegații ei să ia parte la lucrările comisiunilor și să vegheze ca organizația „Acred” să fie cât mai bună.

D. Gr. Iunian, ministrul Justiției, vrea să dea Asociației un rol foarte important. Delegații „Asociației Creditorilor”, împreună cu un magistrat,

să verifice averea concordatară și să fixeze condițiile,

în cari se poate acorda concordatul.

Huszmillió lejre emeli alaptökéjét a Zamfirescu bukaresti csokoládégyár

Ciocolata Zamfirescu S. A. R. București, még 1922-ben elhatározta részvénytökéjének 6 millió lejéről 20 millió lejre való felemelését. Azóta csak 6 millió lejes új emissziót eszközöltek, úgy, hogy a vállalat jelenlegi részvénytökéje 12 millió lej. Az igazgatóság legújabb határozata szerint a tőkeemelés utolsó részletét most hajtják végre. Kibocsátásra kerül 16.000 darab 500 lej névértékű új részvény 8 millió lej névértékben. A kibocsátási árfolyamot 1000 lejben határozták meg. Részvényjegyzési határidő február 25. A részvényesek minden két régi részvény után egy új részvényt jegyezhetnek 1000 lejes kibocsátási árban.

Depunerile dela banca „Timișana” sunt asigurate

Declarațiile dlui S. Dobrovicescu, director la Banca Națională în Timișoara

Dl S. Dobrovicescu, directorul sucursalei din Timișoara a Băncii Naționale a declarat presei, că situația băncii „Timișana” insolventă nu este prea îngrijorătoare și

nu sunt motive, în special pentru deponenți, ca să-și piardă cumpătul.

Ori și ce întorsătură va lua situația băncii, depunerile sunt asigurate. Ameliorarea situației nu se va putea produce decât după întoarcerea în țară a dlui Madgea-

Asociația Băncilor și reprezentanții marilor industrii, sunt, însă, de părerea că nu se poate da „Asociației Creditorilor”, un rol atât de mare, fără să i se dea și răspunderea lui. Susțin că,

în toate cazurile, trebuie să conștientizăm vocația creditorii

spre a-și da avizul. Dar verificarea averii concordatate trebuie făcută de o delegație numită de creditorii.

Asociația Băncilor și industriași spun că, dacă s'ar da un rol atât de însemnat „Asociației Creditorilor”,

s'ar putea să se nască bănueli asupra rolului funcționarilor asociației.

și nu există nici o garanție că interesele creditorilor, nu vor fi știrbite.

Această deosebire de vederi între dl. Iunian și Asociația Băncilor va fi rezolvată în cursul săptămânii viitoare, când va avea loc o nouă conferință, la Ministerul Justiției.

A H É T

*

A dicsőszentmártoni Öntött és Préselt Üveggyár Részvénytársaság vezetésében jelentős személyi változások történtek. Az igazgatóságban viselt tisztviségéről B. Kun lemondott. Ugyancsak lemondott felügyelőbizottsági tagságáról B. Rubin és igazgatói tisztviségéről D. Goerrens. Az igazgatóság legutóbb tartott ülésén történt meg a reorganizálás, amikor is az igazgatóságba kooptáltak B. Rubint és a felügyelő bizottságba Halle Lászlót. A vállalat ügyvezető igazgatójának Desachy Renét nevezték ki.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

A Banca Marmorosch Blank et Co. végrehajtó bizottsága legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy Jalea hires román szobrászsal elkészített Blank Móric, a pénzügyet nemrég elhunyt alapítójának és vezérigazgatójának márványszobrát. A szobrot a központi pénzügyi intézet pénztárhelyiségében helyezik el. Az igazgatóság elkészített Blank Móric reliefjét is, amelyet a bank tanácstermében helyeznek el.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara lapunk útján köz tudomásra hozza, hogy az árutőzsdénél szükség lesz három hivatalos közvetítőre. Az érdeklődők az előírt okmányokkal felszerelt kéréseiket a folyó évi március hó 10-ig nyújthatják be az árutőzsde vezetőségéhez, amely a kereskedelmi és iparkamara székházában működik.

Az egyezményes viszonyban levő Erdélyi és Bánsági Sörgyárak Egyesülete tegnap Bürger Albert elnöklétével közgyűlést tartott, amelyen a söripár jelenlegi helyzetét és a tavaszi sörkampány lebonyolításának módjait vitatták meg a gyárak reprezentánsai. A közgyűlés döntött a Sándor Béla lemondásával megüresedett sörközponti igazgatói állás betöltéséről is, amely állásra egyhangú határozattal Grund Otmárt, a nagyszombeni Hager-sörgyár volt igazgatóját hívták meg. Grund Otmár igazgató alapos elméleti és gyakorlati felkészültségű ismerője a söripárnak és működéséhez a Sörközpontnál nagy reményeket fűznek. Az új igazgató március 15-én foglalja el állását.

A Kandia Cukorka-, Csokoládé- és Konzervművek Rt. igazgatósága leépítéseket tervez és minden lehetőleg megtesz, hogy a gyár üzemét ne kényszerüljön leállítani. A leépítés azzal kezdődött meg, hogy Hahn Henrik üzemi igazgatónak felmondottak. A kitűnő képzettségű német szakember távozása érzékeny vesztesége a romániai csokoládéiparnak. A gyár további sorsáról véglegesen a napokban fog határozni az igazgatóság.

DIANA

sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Rendet a hitelhírszolgalatban!

A hatóságok is megelégtették a zuginformációs irodák tulkapásait

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a hitelhírszolgalat azonnali rendezéséért indított akciót

Gazdasági válságunk gombamódra termelte ki azokat a zuginformációs irodákat, amelyek az amugy is mély szinten álló bizalmatlanságot a kereskedelmi kihitelezések terén annyira kimélyítették, hogy a hitelélet ma már katasztrófális helyzetbe jutott. Ezeknek a zuginformációs irodáknak a megrendszabályozása már régen aktuális lett volna, azonban ugy a kormány illetékes ténylezői, mint a bíróságok érhetetlen módon elnézték azt, hogy tetszésük szerint diszkreditálják a román piacot.

A hitelszolgalat és hiteltudósítás megrendszabályozása érdekében most

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara új, komoly akciót indított

és beadvánnyal fordult a kereskedelmi és iparügyi minisztériumhoz.

Ezt a beadványt, amely leplezetlenül tárja fel a romániai hiteltudósító irodák tulkapásait s a hitelszolgalatunk csődjöt, szösz szerint közöljük:

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara — írja a beadvány — már több ízben fordult azzal a kéréssel a kereskedelmi és iparügyi minisztériumhoz, hogy a kamarák kebelében létesítsen információs irodákat,

hogy a hiteléletre most károsan működő hiteltudósító irodák megszűnjenek.

Egy kevésbé konszolidált, vagy csak a konszolidálás útján levő gazdasági helyzettel rendelkező országokban, mint Románia, a hiteltudósító irodák fontossága elvitathatatlan. A kereskedelem és ipar külföldi hitelére nagy befolyással van az, hogy hiteltudósítással csak olyan egyének foglalkozhassanak, akik megfelelő erkölcsi és anyagi garanciával rendelkeznek.

— A hiteltudósító irodák ellen napról napra érkeznek be panaszok és ezek a panaszok a hitelszolgalatnak törvényes uton való mielőbbi rendszabályozását teszik szükségessé. Rendes engedéllyel bíró információs iroda nálunk kevés van, de ezek mellett működik egy nagyszámú zugiroda is, amelyek

a legképtelenebb információkat adják és ezen a téren számtalan visszaélést követnek el.

— Európa nyugati országai-
ban — írja tovább a beadvány — az információs irodák mű-

ködése rendezve van és azok felelőssége minden vitán áll.

— **Franciaországban** szindikális kamara ellenőrzi a hiteltudósítókat, amely kamara alapszabályokkal s pontosan körülírt működési szabályzat alapján dolgozik. Németországban ugyancsak erre a célra egyesület létezik, amely

minden beigazolt rosszhiszeműség, vagy hanyagság esetén megvonja a működési engedélyt.

Magyarországon az iparigazolványon kívül a hiteltudósítónak meghatározott üzleti tőkével kell rendelkeznie, ezenkívül óvadékot köteles letenni. Sem itt, sem a többi nyugati államokban

az információs irodák más ügyletekkel nem foglalkozhatnak.

Kötelesek pontosan előírt kereskedelmi könyveket vezetni, ugyszintén pontos nyilvántartásokat is felfektetni, amelyekbe a kiadott információkat részletesen bevezetni kötelesek. Az információs irodák, információ beszerzőként, valamint akvizitőröknek és levelezőknek csakis olyan egyéneket alkalmazhatnak, akik megbízhatóságukat igazolni tudják, ezenkívül fényképes igazoló iratok-

kal kell őket ellátni, mert az alkalmazottak visszaéléseiért a hiteltudósító irodák felelősséggel tartoznak.

A visszaéléseket ezen a téren nemcsak a rendes büntető-törvénykönyvben előírt büntetésekkel torolták meg, hanem

külön csak az információs irodákra vonatkozó büntető rendszabályokat is törvénybe iktatták.

— A romániai hitelválság és hitelhírszolgalatunk megbízhatatlansága arra indítja kamaránkat, hogy ismételten javasolja a kereskedelmi és iparügyi minisztériumnak a zuginformációs irodák haladéktalan megrendszabályozását. — Olyan működési szabályzat létesítését javasolja a kamara,

amely egyszer s mindenkorra véget vet a zughiteltudósító irodák garázdálkodásának,

másfelől azoknak a hiteltudósító irodáknak működési körét is pontosan szabályozza, amelyek mint jogi személyek, illetőleg rendes engedélyek alapján működnek.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara beadványa remélhetőleg meg fogja végre hozni a romániai hitelszolgalat szanalását és gátat szab a további visszaéléseknek.

Corpul VI. Armată din Cluj caută să se aprovizioneze cu 4800 vagoane lemne de foc

Licitatia de livrare va avea loc în 27 Martie

Corpul VI. Armată din Cluj, având nevoie de lemne de foc pentru garnizoanele din Ardeal, solicită 4800 vagoane lemne de foc prin Serviciul Intendenței.

Serviciul Intendenței Corpului VI. Armată pentru a procura lemnele de foc necesare, ține licitație în 27 Martie a. c. în bioururile sale din Cluj, str. Dorobanților No. 10. unde se țin în evidență și normele necesare pentru livrarea lemnelor de foc solicitate.

Pánik volt Iașiban a pénzügyminiszter bankfuziójás terve miatt

Részletesen beszámoltunk Madgearu pénzügyminiszter azon tervéről, amelyet a romániai pénzügyintézetek részére a tőkekonzentrációs tranzakciók, illetve fuziók keresztüvitelére kidolgozott. Megirtuk, hogy a pénzügyminiszter ukázzerü felhívása elől Jasi négy pénzügyintézete, a Dacia, a Banca Jasilor, a Banca Franco-Romana és a Banca Uniunea Romana nem tudott kitérni és ezért elv-

ben elhatározták a fuziót. Éppen ezért keltett kínos meglepetést, hogy a fuzió elvi elhatározás után néhány nappal a Banca Uniunea Romana kényszeregvezségi kérest adott be.

A kényszeregvezség bejelentése valóságos pánikot keltett Jasilban, a betétesek megróhanták a Banca Jasilor pénzügyintézetet és tömegesen vonták ki betétjeiket.

A betétesek nem kimélték a Banca Daciát sem, amely, miután három hét alatt 39 millió lej betétet kifizetett, immobilá vált és kénytelen volt a kifizetéseket beszüntetni. Az igazgatóság értekezletre hívta össze a betéteseket, akikkel azt a megállapodást létesítette, hogy

a még fennálló követeléseket nyolevan százalékban és három havi részletekben fogja kifizetni.

Az igazgatóság egyben elhatározta, hogy tízmillió lejjel felemeli az alaptőkét, ennek az összegnek háromnegyed részét az igazgatósági tagok jegyzik le és fizetik azonnal be, míg egynegyed részt nyilvános lejegyzésre bocsátanak. A hangulat Jasilban jelenleg nyugodt és remélhető, hogy a kényszerfuzió tervének hatása alatt felizgatott kedélyek megnyugosznak. A fuziót természetesen ilyen előzmények után nehezen valósíthatják meg.

A vasut reorganizálási programja

A CFR vezérigazgatósága mellett működő francia szakértő, Gaston Ververve a napokban hosszabb tárgyalásokat folytatott Vidrighin vasuti vezérigazgatóval a folyó évi vasuti beruházási és átalakítási munkálatok ügyeiről. A CFR átalakítási programja ezeknek a tárgyalásoknak során meglehetősen átalakításokat szenvedett s az összegek egy részét nem a munkálatok elvégzésére, hanem a mintegy háromszázhuszonnégy millió lejt kitevő összeget a vasuti régi adósságainak kifizetésére fogják fordítani. A vasuti igazgatósága szombaton ebből a tételből már százmillió lejt 1926—1929. évi adósságai fejében befizetett a vasuti munkáspénztárhoz, ahol különben adósságának teljes összege nyoleyszázharmincmillió lejt. A most befizetett százmillió lejt a vasuti nyugdíjak rendezésére fordítják. A módosított terv szerint a folyó évben új mozdonyok és vagonok építésére háromszázmillió lejt fordítanak. A legközelebbi minisztertanács ezenkívül foglalkozni fog az új vasuti vonalak megkonstruálásának tervével és az erre vonatkozó törvényjavaslattal. Négy ilyen új vonal munkabavételéről van szó. Az egyik a brassó-krasznai vonal szakasza, kétszázkilenevenkilencmillió lejt költséggel, a második ugyanennek a vonalnak a teliu alaguti szakasza nyolevanmillió lejt költséggel, a harmadik vonal a kisenev-cainari-i vonal kétszázharminc kilencmillióval és végül az utolsó, a blumbesti-liverzeni-i, amely hatvanmillió lejtbe fog kerülni.

Citiți „Lemnul“

Zahărul nu se va scumpi

Un număr de angroșiști de zahăr încearcă urcarea prețului zahărului sub motivul că Ministerul industriei ar fi pus noi taxe. Ministerul de industrie și comerț aduce la cunoștința consumatorilor că nici o nouă taxă nu s'a pus asupra zahărului, acest aliment continuă a se vinde de fabrici cu prețurile fixate în anul trecut, așa că prețul lui în detaliu trebuie să rămână același.

În caz de speculă constată autoritățile vor lua aspre măsuri contra speculatorilor.

S'a aprobat înființarea bursei de mărfuri în Oradea

Se știe că înființarea burselor de mărfuri și efecte a iscat o rivalitate între orașele Cluj și Oradea. În această rivalitate Clujul a învins. Bursa de efecte și mărfuri a fost înființată cu câteva luni în urmă și s'au numit și membrii comisiei interimare a bursei.

Orădenii au rămas, însă, nemulțumiți. Spre a se pune capăt nemulțumirilor, Ministerul de industrie a promis că va încuviința înființarea unei burse de mărfuri și la Oradea.

Ministerul de industrie a și aprobat înființarea bursei și decretul a fost înaintat spre semnarea Înaltei Regențe.

Prelungirea termenului de aplicare a tarifului minimal

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular punctelor de vamă din țară, prin care le face cunoscut că, pe baza hotărârii guvernului, ministerul a hotărât prelungirea încă două luni a termenului de aplicare a tarifului minimal, adică până la 1 Mai a. e. Se speră că până la aceea dată se va putea încheia noua convențiune comercială cu mai toate Statele.

Pontos kimutatást készítenek a CFR. szén-szükségletéről

A közoktatásügyi minisztériumban értekezletet tartottak, amelyen megvizsgálták a romániai szénipar helyzetét. Az értekezlet lefolyásáról pótlólag a következőket jelentik:

Azon a tanácskozáson, amelyen a munkaügyi, közmunkaügyi, közlekedési minisztériumok képviselői, a CFR, a zsilvölgyi bányavállalatok és a bányamunkásság delegátusai vettek részt és amelyen megvitatották a CFR szénpolitikájának kérdését, a következő megállapodást kötötték:

1. A folyó évi április hó 1-ig a CFR vezérigazgatósága pontos kimutatást készít arról, hogy a romániai államvasutaknak egy évre mennyi a szén-szükséglete.

2. Megállapodtak abban, hogy a folyó évi április hó 1-ig a zsilvölgyi bányatársulatok egyetlen munkást sem fognak elbocsátani, hanem teljes üzemenel folytatják a szénbányászást.

A posztógyárosok kartell-egyezményt kötöttek

Temesvár lesz a kartell székhelye

A belföldi gazdasági válság, főleg pedig a hitelválság a kartellek és hittelegyezmények szükségét vonta maga után a termelőiparban. Ujabban a belföldi posztógyárosok kötöttek hittelegyezményt arra nézve, hogy

közös hitellenőrző irodát szervezzenek,

amely hitelkatasztort állít fel és nyilvántartást vezet a rosszul fizető adósokról. Az egyezményhez eddig a Temesvári Gyapjuipar, a Lugosi Textilipar, a Bohus Rt., a Gromen és Herbert-cég és a Scherg és Társa Rt. gyárak csatlakoztak. Az egyezmény kiterjed a termelés specializálására és a közszállításokon való egységes

részvételre is. Amint értesülünk, az egyezményben résztvevő gyárak

az export lebonyolítására külön exportirodát fognak felállítani.

A kartelliroda székhelye Temesváron lesz és az iroda irányítását Totisz Rezső, belga királyi konzul, a Temesvári Gyapjuipar Rt. vezérigazgatója fogja ellátni. A kartell tagjai az iroda fentartásához évi forgalmuknak egy százalékával járulnak hozzá.

Itt említjük meg, hogy a pamutiparhoz tartozó gyárak is kartelltagyulásokat folytatnak, valószínűleg a posztógyárak kartelljéhez hasonló feltételek mellett fogják a pamutipari kartell is létrehozni.

Fabrica de ghetete „Defra” din Timișoara, și-a retras cererea de concordat

În urma convenției încheiate cu creditorii, fabrica de ghetete „Defra” din Timișoara și-a retras cererea de concordat preventiv dela Tribunalul din Timișoara.

Fabrica a oferit creditorilor o cotă de 100%, având la active 14 mi-

lioane lei, iar la pasive 11 milioane.

Tribunalul va decide zilele aceste, dacă fabrica retrăgându-și cererea de concordat preventiv, este obligată să achite taxele ce se cuvin pentru cererea de concordat.

A Defra-cipőgyár visszavonta kényszeregyezési kérelmét

A törvényszék szombatra tüzte ki a Defra-cipőgyár kényszeregyezési ügyében a hitelezők értekezletét, azonban a hitelezők közül senki sem jelent meg, hogy követelését bejelentse. A kényszeregyezési kérelmet néhány héttel ezelőtt Róth Dezső dr. temesvári ügyvéd terjesztette be, aki előadta, hogy

a gyár aktívái 14 millió, passzívái pedig 11 millió lejt tesznek ki,

tehát a cég százszázalékos kamatmentes kvótát ajánlott fel

hitelezőinek. A szombati értekezleten Róth Dezső dr. bejelentette, hogy a gyár időközben a bíróságon kívül kiegyezett hitelezőivel

visszavonja a kényszeregyezési kérelmet,

mivel az állami illetékek ropant nagy terhet jelentenek a vállalatnak. A törvényszék a jövő héten határoz afelől, vajjon a gyár a visszavonás ellenére köteles-e megfizetni az államnak járó illetéket vagy sem.

Reglementarea regimului zahărului

Un nou proiect de lege

Între proiectele de legi, pe cari ministerul de agricultură intenționează a le depune în această sesiune în Parlament, este prevăzut și proiectul pentru reglementarea regimului sfecei și al zahărului.

Până în prezent atât regimul zahărului, cât și prețul sfecelelor era fixat de o comisiune mixtă, care funcționa pe lângă Ministerul de Industrie și Comerț. Anul acesta comisiunea și-a amănăt lucrările pentru

ziua de 10 Martie, iar până atunci o subcomisiune a fost însărcinată cu adunarea materialului necesar desbaterilor.

Acum un an, s'a încheiat obicinuita convenție, valabilă pe timp de 2 ani (expirând deci la 1931).

Prin această convenție, se urmărea desfacerea stocului de zahăr (surplus de export eventual și în țară, pentru ca apoi stocul de producțiune să se fixeze aproximativ în jurul cantității consumației interne (deci fără export).

Ne mai având zahăr de export, însemnează, că se va putea eventual produce o scădere a prețului zahărului (se știe că prețul de desfacere a zahărului intern, se sporea cu diferența în minus, de desfacere a zahărului de export).

Un prim transport de moneta metalică

În portul Constanța a sosit un prim transport din moneda metalică comandată în Anglia, în valoare de 283 milioane.

Monetele de câte 5 și 20 lei vor fi puse în circulație săptămâna viitoare.

Exportul vitelor românești în Italia

În urma încheierii tratatului de comerț, numeroși comercianți organizați, în Ardeal, exportul de vite spre Italia. Un prim transport de 14 vag. vite a și trecut frontiera.

Reluarea și intensificarea comerțului de vite cu Italia nu este privită cu ochi buni de unele țări concurente și se semnalează de pe acum unele dificultăți la transitul vitelor.

Erdélyi és Bánsági Cipőkereskedők Egyesülete alakult

Kolozsvári székhellyel megalkult az Erdélyi és Bánsági Cipőkereskedők Egyesülete.

Az egyesület mindaddig, amig önálló jogi személyiséget nem nyer, mint a Kereskedők Tanácsának szakosztálya fog működni. Az egyesület elnökévé Hoffmann Imre kolozsvári, alelnökévé Orghidan brassói és Reichardt nagyváradi cipőkereskedőket választották meg.

Az egyesület programja még nem alakult ki teljesen és emiatt a vasárnapi értekezlet egyelőre csak azokkal a kérdésekkel foglalkozott, amelyek megoldása nem tűrhet késedelmet. Így kimondották, hogy indokolt esetekben egységesen lépnek fel a cipőgyári lerakatok konkurenciájával szemben. Ugyanekés vasárnap határozták el, hogy a maradékiárúsításokat rendszeresítik. Az egyesület tagjai évente kétszer, szezon után fognak négyhetes maradékvásárt rendezni.

Olvassa a „Lemnul”-t

ROSENFELD JENŐ

gyapotosztálya

Târgu-Mures

Cluji Ierakat:

Telefon 2-16

E. BISCHITZ, Cal. Reg. Ferd. 40

Allandóan raktáron
fehér és nyers szövonalak és fejtők

Eladás csak nagyban.

FIGYELŐ

*

Pénzügyi körökben most sokat beszélnek arról a szenzációs fordulatról, amely a Banca Nationala közgyűlésén történt. Tudvalevő, hogy a liberális részvényesek leszavazták a kormány képviselőit és így ténylegesen hatalmukba kerítették az egész Nemzeti Bank vezetését. Az újabb fejleményekről is eleget írtak a lapok: állítólag kiderült, hogy meghamisították a választásokat, mert több szavazatot adtak le, mint ahány részvényes jelen volt a gyűlésen. Most, — mint beavatott forrásból közlik, — fontos tanácskozások folynak a kormány vezetőkörében, hogy a Banca Nationala éléről menesszék Burileanu kormányzót, aki úgy látszik, a liberális párt embere volt.

Ezek a zavarok döntő befolyással vannak az egész ország pénzügyi helyzetére. Általános közgazdasági szempontból teljesen tarthatatlannak látják azt, hogy az ország legfontosabb közgazdasági intézménye politikai érdekek ütköző pontja legyen. Mindaz, ami a legutóbbi időben történt és ami a közeljövőben történni fog, a Banca Nationala politizálására vezethető vissza. A Nemzeti Bank saját erejével szabottátni tudja a kormány összes politikai intézkedéseit és többet jelent politikailag is, mint egy nagyszámú parlamenti párt.

A helyzet ebben a megvilágításban nemcsak szomorú, hanem valóságosan megdöbbentő. A nemzeti bankok történelmében szinte páratlan az a helyzet, hogy egy ország bankjegykibocsátó intézete ennyire elevenen érvényesítse befolyását a politikai életben. Ha a kormánynak nincs elég ereje ahhoz, hogy letörje a Banca Nationala politikai hatalmát, el kell készülnünk arra, hogy az ország gazdasági válságában nem fog bekövetkezni a várt javulás. És éppen az a legszomorubb, hogy a pártpolitikai villongások miatt a gazdasági válság napról-napra súlyosabb lesz és egyelőre még csak remény sem mutatkozik abban az irányban, hogy megoldást találjanak. A Banca Nationala szabotáló politikája egyik legfőbb oka a gazdasági krízisnek és a megoldást a Nemzeti Banknál kell keresni. Ugy lát-szik, hatalmi kérdéssé vált az ügy és egyelőre még jósolni sem lehet arra nézve, hogy a két párt közül melyik lesz a győztes. Közben pedig elvárzik az ország magán- és közgazdasága...

(—)

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Olvassa a

Lemnul-t

A maximális vámokat csak május 1-től alkalmazza Románia

Folynak a külkereskedelmi tárgyalások

Ismeretes, hogy az új vámtörvény szerint Románai azzal az állammal szemben, amellyel március 1-ig nem kötötte meg a külkereskedelmi szerződést, életbelépteti a maximális vámtarifákat. Tekintettel arra, hogy a külkereskedelmi tárgyalások folyamatban vannak és eddig csak a román-olasz szerződés jött létre, a

pénzügyminiszterium körrendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, amelyekkel közölte, hogy a maximális vámtarifa életbeléptetésének időpontját két hónappal, május 1-ig meghosszabbították. A miniszterium reméli, hogy eddig az időpontig Románia megkötöti az összes külföldi államokkal kereskedelmi szerződését.

Desvoltarea comerțului nostru cu Spania

In urma participării românești la expoziția din Barcelona, interesul cercurilor economice din Spania pentru produsele românești se manifestă în mod vizibil. Astfel se anunță din Constanța că un vapor spaniol cu destinația Barcelona a apărut într'un port românesc, pentru prima dată de 12 ani încoace. Faptul arată că reluarea unor relații comerciale mai in-

tense este apropiată.

In afară de aceasta în urma denunțării contractului cu Standard Oil, un grup spaniol e pe cale să încheie angajamente importante de produse petrolifere românești, tratativele fiind începute în urma propagandei noastre la Barcelona. O nouă piață se deschide astfel exportului nostru.

Béke a sörfronton

A sörgyarak és a vendéglősök közös megegyezéssel lezárták a sör árát, de folytatják a magas söradó és italmérési illetékek elleni akciójukat

A sörgyarak hosszas megbeszéléseket folytattak a Vendéglősök Országos Szövetségével, melyeknek során behatóan megtárgyalták mindazon körülményeket, melyek a sör fogyasztásában tapasztalt visszaesést előidézték. Ezen tárgyalások során is újból megállapítást nyert, hogy az ismételt söradó-emelés és a múlt évben életbeléptetett italmérési illetékek olyan lényegesen drágtották a sör árát, hogy a nehéz gazdasági viszonyok miatt is

a sörfogyasztás jelentékenyen

Ugy a sörgyarak, mint a vendéglősök ismételten előterjesztést tettek

visszaesett.

a kormánynak a magas söradó és az elviselhetetlen taxák leszállítása iránt, rámutatván mindenkor arra, hogy a sörnek ilyen módon való drágítása nemcsak a közönséget fosztja meg a sör élvezetétől, de az államnak és különösen

a mezőgazdaságnak is érzékeny károkat okoz.

Miután ezen eljárásuk eredménytelennek mutatkozik, a sörgyarak a vendéglősökkel egyetértve, az iparuk megmentése érdekében messzemenő áldozatok árán is

elhatározták a sörárak leszállítását,

megállapodván abban, hogy a rendes, világos sör árát március hó 15-től kezdődően általában poharanként 10 lejjel fogják árusítani.

A nagyobb költséggel fenntartott elsőosztályú luxus vendéglőknek joguk van 1 lej felárat számítani. A sörárakat az egyes vendéglőkben láthatóan kifüggesztik olymódon, hogy a közönség az árak pontos betartását ellenőrizhesse. A sörgyarak továbbra is mindent el fognak követni a söripart és az italmérési üzletet terhelő elviselhetetlen taxák leszállítása érdekében.

CFR achită toate datorile mai vechi

Cum se vor face plățile

Se știe că administrația căilor ferate, mai are de plătit o sumă de aproape 620 milioane lei, datorii rămase dela 1919 și până la 1925 inclusiv.

Aceste datorii au fost meru amânate până se ca găsi o soluție.

După tratative avute cu ministerul de finanțe, această soluție a fost găsită în sensul următor:

Cele 620 de milioane lei vor fi plătite de minister,

drept despăgubire drumului de fer, pentru serviciile făcute diverselor autorități,

în cursul anilor respective, adică dela 1919 până în anul trecut.

Cu modul acesta, fără a se împovăra bugetul regiilor autonome CFR, Ministerul de finanțe rezolvă această

veche chestiune, în folosul furnizorilor din țară și celor din străinătate. S'a hotărât ca pentru aceste datorii, calea ferată să emită ordonanțe în contul Ministerului de finanțe, dela o dată care va fi anunțată, iar plata să fie făcută prin cecuri emise asupra Băncii Naționale.

Intreaga sumă de 620 milioane lei, se va lichida astfel în curs de câteva zile,

rămânând doar ca singurele datorii de achitat, cele pe cari le mai are calea ferată pentru anii 1926, 1927 și 1928, în sumă de aproape 400 milioane lei.

In ce privește angajamentele făcute în cursul anului 1929, ele au fost plătite aproape integral, iar pentru furniturile fixate pentru acest an, ele

se achită după prevederile bugetului, din veniturile curentele e administrației.

După o statistică în cursul lunilor Ianuarie și Februarie, s'au plătit de calea ferată, aproximativ 800 milioane lei pentru lucrări și furnituri contractele în anul expirat.

De altfel, în forma în care bugetul CFR pe 1930 a fost întocmit, sunt înălturate orice surprize cel puțin.

Legătură de cale ferată, între Bucovina și Maramureș

Distanța Cernăuți—Oradea-Mare în 15 ore

Eri șialtăieri la Cluj a avut loc o conferință feroviară la care au participat delegații ai administrațiilor de cai ferate din România, Polonia și Cehoslovacia, pentru stabilirea orarului circulației noului tren Cernăuți—Sighetul-Marmației—Oradea-Mare.

Acest tren va face o legătură directă între Bucovina și Maramureș, traversând teritoriile polon și cehoslovac.

S'a stabilit un itinerar prin care se realizează distanța între Cernăuți și Oradea-Mare, în 15 ore în loc de 48 ore, ca până acum.

Trenul va pleca din Cernăuți la orele 9.35 seara, va trece prin Sighet la ora 5.30 dimineața și va ajunge la Oradea-Mare la ora 1.05 după amiază.

La înapoiare, plecarea din Oradea-Mare va fi la orele 3 d. a. în Sighet va ajunge la orele 8.15 seara, — iar în Cernăuți va sosi la orele 6 dimineața.

Odată cu deschiderea traficului de călători se va deschide și traficul de mărfuri.

Pentru zina de 11 Martie 1930, este fixată o nouă conferință, la Cosice Cehoslovacia între delegații poloni, cehoslovaci și români, menită a desăvârși acordul în ceiace privește amănuntele de serviciu ale frontierelor.

A nagyváradai tőzsde ügye

A napokban megalakult a nagyváradai tőzsde ideiglenes vezetősége. Egyelőre átmeneti tanács létesült, amelynek öt tagja lesz. Ebből egy tagot a kormány hivatalos biztosként delegál, négy tagot pedig az érdekképviselők küldenek az ideiglenes tanácsba. Tekintettel azonban arra, hogy a nagyváradai tőzsde egész Eszaknyugat Romániára terjed ki, az érdekeltek szükségesnek látják, hogy a nagyváradai tőzsde ideiglenes vezetősége is szélesebb érdekeltségeket vonhasson magához s az öt tag helyett tiz tagja legyen az átmeneti vezetőségnek. A kereskedelmi és iparkamara tehát azt kérte a kormánytól, hogy a nagyváradai tőzsde átmeneti vezetőségének tagszámát tizre emelje. Ha azonban a kamara, illetve az érdekeltek kívánságának Bukarestben nem tesznek eleget, akkor a kinevezendő öttagu vezetőség mellé még egy öttagu szervező-bizottságot választanak.

MÉRLEG FIGYELŐ

A Banca Româneasca mérlege

Az intézet közel négy milliárd aktívát kezel — 135 millió nyereség

A Banca Românească S. A. București a romániai bankok között a legelőkelőbb helyet foglalja el. Ez a liberális tőkeérdekeltségű pénzintézet az ország gazdasági életében döntő szerepet játszik. Hatalmas fiókhálózata, számtalan ipari érdekeltség, külföldi összeköttetései és általában azok az érdekszálak, amik az intézethez fűződnek, lehetővé teszik számára, hogy adott helyzetekben állásfoglalásával, bankpolitikájával döntően befolyásolja a pénz- és gazdasági életet.

A Banca Românească 1929. évi mérlege szerint

közel négymilliárdos aktívát kezel.

280 millió alaptőke és 231.311.000 tartalékok mellett az 1929. évre 133.445.412 lej tiszta nyereséget mutat ki. Az intézet jelentőségét igazolja a betétállomány is, amelynek összege 2.671.913.289 lej, a kihelyezések összege pedig három milliárd körül mozog.

Rentabilis a Nagyeneydi „Kisegítő” Takarékpénztár 1929 évi mérlege

A Nagyeneydi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt. az elmúlt év folyamán jelentős tranzakciót hajtott végre, amennyiben érdekeltséget vállalt az intézetnél a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., amely alkalommal az 5 millió 200.000 lejes részvénytőkét 8 millió lejre emelték fel, amivel

az intézet saját tőkéi 17 és fél millió lejre növekedtek.

A tőkeemelés az év végén vitte keresztül az intézet és így az ujonnan emisszionált összeg még nem vett részt a gyümölcsözősében, ezért a kimutatott tiszta nyereség a régi tőkék eredménye. A fenti tőkék mellett 2.294.365 a kimutatott tiszta nyereség, ami

a tőkék 16 százalékos rentabilitásának felel meg.

Az intézet fejlődése különösen a kihelyezések nagymérvű emelkedésében jut kifejezésre, amennyiben az 1928. évi 31 millió váltótárcaállomány 1929-ben 52.020.334 lejre, a folyószámlai hitelek összege 32 millió 601.753.13 lejre emelkedett.

A betétállomány 5 milliós szaporulatot mutat és 57 millió 911.995 lej teszt ki.

A hitelezők 3.349.550, reeszkompt 13.578.206 lej teszt ki. A 8.120.680.68 készpénzkészlet és pénzügyintézeteknél diszponibilis tőke mutatja az intézet mobilitását. Az Aktívák mérlegszerinti összege 96.886.378.81, bruttó nyeresége 5.998.216.32 lej.

A Hermannstädter Allgemeine Sparkassa közel 38 milliárdos forgalmat bonyolított le az 1929. évben

Erdély egyik legrégebb és legelőkelőbb szász pénzintézete, a Nagyszabeni Általános Takarékpénztár (Hermannstädter Allgemeine Sparkassa) 1929. évi mérlege az intézet hatalmas fejlődéséről és kitűnő üzleteredményéről számol be. Az 1928. év végén keresztül vitt fúziós tranzakcióknak hatására csak az elmúlt év folyamán mutatkozhatott meg teljes egészében, bizonyítékul annak, hogy az öt szász pénzintézet fuzionálásával

egy egészséges tőkekoncentrációt valósított meg.

A Hermannstädter Allgemeine Sparkassa-ba beolvadt szász intézetek részvényeinek kicsérésével és az ezzel kapcsolatos tranzakcióval, illetve tőkeemeléssel

a részvénytőke 150 millió lejre emelkedett,

amely a múlt év folyamán keresztül vitt kisebb tranzakciói után 154 millió lej teszt ki. A nyílt tartalékok emelkedése lépezt tartott a részvénytőke szaporulatával és az 1929. év végén 71 millió 610.646 lej teszt ki, míg az 1929. évi tiszta nyereségből történő dotáció

után 75.127.242 lejre emelkedett, ami által

az intézet saját tőkéi megközelítik a 230 millió lejt.

A betétállomány a múlt év végén már meghaladta az egymilliárd lejt. A betétstock emelkedése a központtal és Erdély és Bánát területén működő tíz fiókjával szemben megnyilatkozó olyan osztatlan bizalom jele, amely a takarékosági tőke múltévi stagnációjával szemben a legfőbb bizonyíték az intézet kitűnő megalkalmazottságának. A saját tőkéknek és az intézet kezelésére bízott idegen tőkéknek nagymérvű szaporulata azt tette lehetővé, hogy az intézet a legteljesebb mértékben tudta kielégíteni klientélájának hiteligényeit és így módon a váltó- és folyószámlakihelyezések összege az elmúlt év folyamán több mint

300 millió lejes emelkedést ért el és megközelíti az egy és fél milliárd lejt.

A kihelyezések óriási mérvű emelkedését és más üzletágak hatalmas fejlődését biztosították az intézet régi kiépített külföldi összeköttetései is, bár a

hitelezők tétele csak 373 millió 482.471 lej teszt ki.

Az egyes üzletágak hatalmas arányú fejlődése mellett szigorúan örködött az intézet vezetősége a mobilitás felett is,

amit bizonyít az 52.349.886 készpénzkészlet és 123 millió 685.233 lej értékben intézeteknél fekvő tőke. Az intézet vezetősége hatalmas értékű ingatlanait mindössze 25.685.233 lej értékben szerepelteti, a mérlegben, amely értékelés mögött igen tekintélyes latenciák húzódnak meg. Az aktívák mérleg szerinti összege 1 millió 771.970.167, az előző évinél 400 millióval több.

Az alakuló nagyváradi tőzsdéről

Hosszu küzdelmek, nehéz harcok után Nagyváradnak mégis sikerült elérnie, hogy megalakíthatja a tőzsdét, illetve, hogy megkapta a szükséges kormányengedélyt az egyszerű megalkult tőzsdetársulat működésének a megkezdéséhez. És ma már annyira fejlődtek az előkészítő munkálatok, hogy

az óhajtott nagyváradi tőzsde ez év április 1-én minden valószínűség szerint ténylegesen megkezdheti működését,

valószínűleg a Kereskedelmi és Ipar-kamara Brătianu-uccai palotájában.

A tőzsde magához fogja ölelni egész Északrománia érdekeltségeit és talán-talán — egyéb, már sokszor elmondott jelentőségén kívül, — némi könnyebbülést is fog eredményezni a súlyosan deprimált nagyváradi piacon. Bár a törekvések valóban mintaszerűek és már — úgy tudjuk — nemesek a tőzsdeszabályok, de a szokványok is készen várják az approbálást, s úgy mondják, hogy ezek a szokványok a legnagyobb gondossággal, az összes európai tőzsdék szokványainak az alapos mérlegelésével vannak összeállítva és így remény van rá, hogy

a nagyváradi tőzsde szokványai a legmodernébbek lesznek az összes közép- és kelet-európai tőzsdék szokványai között,

mégis meg kell állapítani, hogy a nagyváradi tőzsde sikere nemesek ettől, sőt első sorban nem ettől, hanem attól fog függeni, hogy vajjon

azok a szinte névtelen hősök, akik a tőzsde választott bíróságainak lesznek a tagjai, hivatásuknak milyen magaslatára fognak emelkedni?

A nagyváradi árutőzsde az eddigi tervek szerint hetenként két tőzsdénapot fog tartani, — bevallhatjuk azonban, hogy sem az érdekeltségek, sem a város szempontjából nem ez a fontos. A fontos lesz a választott bíróságok munkája; az lesz a fontos, hogy mennyire, milyen mértékben fog ez a munka a kereskedőknek biztonságot jelenteni, hogyan fog a tőzsde választott bírósága hivatásának arra a magaslatára emelkedni, amely biztositékot jelent minden hozzáférőknek, amely előre is olyan konszolidációnak az ígérete, amelyre a válságokkal küzdő közgazdasági egységeknek égető szüksége van. Komoly megfontolás, komoly munka: Nagyvárad régi híre, nimbusza fog talán visszatérni a tőzsdével.

Mire e sorok napvilágot látnak, a nagyváradi tőzsdének már meg is

Az intézet 1929. évi forgalma 37 és fél milliárd lejre emelkedett.

A bruttó nyereség 64.204.898 lej az előző évi 55.648.906 lejjel szemben. Az 1928. évi 17 milliós tiszta nyereség 1929-ben több, mint 30 százalékos emelkedést mutat és 23.490.596 lej teszt ki, amelyből az intézet az előző évhez hasonlóan 12 százalékos osztalékot fizet, azonban fokozottabb mérvben dotálja a tartalékokat. A Nagyszabeni Általános Takarékpénztár betétállománya és szerzettsége folytán méltán sorozható be az ország vezető pénzintézeteinek sorába.

volt talán a hivatalos megalakulása is. E pillanatban csak az igazgatóság kandidátusait tudjuk. És ezek: Paximade Alexandru, a Blankbanca váradi főnöke, dr. Popper Ákos, az Egyesült Bank vezérigazgatója, dr. Markovits Manó, volt főispán, Zavislag Adolf terményekereskedő és Tica Ioan a Federala Crișului igazgatója, (aki a kormány megbízottja lesz), — nevek amikről felesleges dicsérő jelzőket hordani újra össze, nevek, amelyek beszélnek önmagukért, amelyek biztos biztositékai a nagyváradi tőzsde legközelebbi jövőjének.

És a szervezés... Az első és kezdetben valóban a legfontosabb, az egyetlen munka. Kire bizzák? Jólakott és újra éhező emberek tülekednek máris vélt lehetőségeikért. Várad: örök típusa a kisvárosnak minden zsenialitása és választottsága mellett. Cinikus megjegyzések és még cinikusabb kiszólások melegágya ez a város: most is az volt az első szavuk az emberek többségének, hogy ki fog keresni ezen? Pedig ez az a pont, ahol robbanhat minden becsületes akarás, elképzelés és törekvés. Amilyen szerencsés választás volt az elnök személyének a kijelölése, ugyanolyan kell hogy legyen a főtítkáré is. Részben ezen is fog megfordulni a siker: ez a stallum nem lehet disz és nem lehet besorozni számtalan megbízások és hivatalok ragyogó kirakataiba. Aki ezt vállalja, akire a választás esni fog, annak ezért keményen fog kelleni dolgoznia. Erre a pozícióra egy egész ember egész munkareje kell, mert különben szét fog hullani az egész intézmény és lesz az elhivatott reménység megtestesítője helyett éppen olyan diszes, de költséges ecese-beese, mint annyi sok más „komoly intézmény”... (figyelő.)

Nem szűnt meg a devizahivatal

Illetékes helyről közlik velünk, hogy a deviza-engedéllyel bíró pénzintézeteknek a deviza vásárlásoknál, illetve eladásoknál nem szűnt meg a deklaráció kiállítás kötelezettsége, mindössze annyi könnyítés történt, hogy most már az eladó bankok nem kötelesek a deklarációkat a Banca Nationalănál működő ellenőrző bizottsághoz előzetesen bemutatni, hanem maguknál kötelesek gyűjteni és azokat az ellenőrző bizottság időről-időre a banknál fogja felülvizsgálni.

Új nagy exportbank — Németországban

Németország határain túl is nagy érdeklődést keltett az a hír, hogy a német kormány a Birodalmi Bankkal együtt az a tervvel foglalkozik, hogy a Golddiscont Bankot az export finanszírozására specializálják. Tekintettel arra, hogy ez az intézet határozottan állami jellegű, a tervben határozottan kifejezésre jut az a törekvés, hogy a német exportot minden módon támogassák és fejlesszék. A Golddiscont Bank a német Jegybank leányintézete, az export finanszírozásához szükséges tőkét is innen fogja tehát szereznii. A németek e tekintetben már az angol példát követik, mert hiszen a tradíciókat annyira szem előtt tartó Angol Bank is igyekszik újabban az ipart különleges támogatásban részesíteni. Ez a terv mindenesetre alkalmas az exportfejlesztő törekvések koncentrálására és ebből a szempontból olyan példát mutat, amelyet követésre érdemesnek kell minősíteni. Nálunk is sokféle kísérlet történik az export fejlesztésére és nagyon üdvösnek látszik, ha a sokféle export hitel koncentrálásával az egész akciót egységesítjük.

Bukarest 1 milliárdos közmunkája

A fővárosi posta és telefon berendezésére vonatkozik az árlejtés és az circa egymilliárd lejt tesz ki. A licitáció április 10-én lesz, a munkálatokat a szerződésalkötéstől egy éven belül kell elvégezni.

A kiírás alapján Bukarestben építenek egy új postát 5 ezer telefonszám részére, a főpostát kibővítik egy épülettel ugyancsak 5000 szám részére.

Az árlejtés iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Részt vesznek az összes nagy világcégek. A küzdelem elsősorban, amint azt már megírtuk volt, az amerikai Standard és a svéd Ericsson között folyik és nem lehet tudni egyelőre, hogy kinek jutnak a munkálatok.

A kereskedelem is sokat vár a közmunkáktól, mert új munkakalkulát, új vérkeringést és új lendületet jelentenek.

Legközelebb megezdik a Bukarest—Brassó országutnak a megépítését, ami szintén milliárdos vállalkozás.

A nagyváradi szállítócégek egyezménye

A nagyváradi szállítócégek között létrejött kartell-megállapítást minden helybeli szállító cég aláírta és a megállapodás március 1-ével lép érvénybe. A megállapodás csak az árakat fixirozza, nem tartalmaz azonban megszorításokat a kihitelezés szempontjából, amit minden cég a maga üzleti felfogásának és lehetőségeinek keretei között állapíthat meg. A kartellhez csak egy nemrég alakult vállalat nem csatlakozott. Ez a tény a kartell törekvéseit esetleg még mindig meghiúsíthatja.

Három erdélyi román pénzintézet fuziójáról tárgyaltak Aradon

Ezen a héten Aradon folytak tanácskozások az erdélyi román pénzintézetek fuziója ügyében. Az aradi Victoria, a temesvári Timişana és a nagyváradi Bihoreana fuziójáról tanácskoztak az érdekeltek. A terv szerint a három intézet Banca de Vest

néven folytatnák tovább működésüket, illetőleg ilyen című új intézetet kreálnának a fuzionált három román bank. A tranzakció gyors elhatározását és keresztülvitelét a Timişana válságos helyzete teszi újabban indokoltá.

Fabrica de ghete „Herma“ din Sibiu și-a sanat situația

Prima Fabrică de Ghete din Sibiu S. A. care din cauza cunoscutelor împrejurări economice a fost nevoită să ceară la începutul anului 1929 moratoriu și apoi concordat preventiv, a reușit în urma sforțărilor făcute să satisfacă pe toți creditorii săi, după care, pe ziua de 8 Februarie a. c. a retras cererea de concordat preventiv, ridicând totodată starea de mo-

ratoriu.

Prima Fabrică de Ghete din Sibiu „Herma” a reintrat prin aceasta în normal și a reinceput lucrul cu întreaga capacitate a fabricii pentru îndestularea celor 20 filiale pe care le întreține în cele mai principale orașe ale țării, precum și a clienților săi de engros.

Óriási veszteségek a budapesti gabonatorzsdén

Budapesti jelentés szerint a tőzsdei gabonapiacra tegnap kezdődtek a márciusi felmondások. Első napon 1419 vagon búzát mondtak fel és ekkora mennyiség a budapesti gabona tőzsdén eddig sohasem szerepelt. Általános a vélemény, hogy a budapesti tőzsdén január óta legalább négymillió

pengőt vesztek el a márciusi papirosbuza spekulációja révén. Akik a márciusi szállítósokat májusra átmentették, azok viszont tetemes összeget nyertek. Főleg külföldi cégek, osztrák, cseh és jugoszláv gabonakereskedők nyertek tekintélyes összegeket a magyar gabonán.

Măsuri în favoarea exportului de vin

Din partea Consiliului General al României la Stockholm, d. Const. Karadja, s'a primit la Ministerul de Interne și Comerț un document studiu asupra posibilității de export a vinurilor românești pe piața suedeză.

Ministerul a dispus studierea amănunțită a raportului. Din cifrele furnizate reiese că astăzi consumațiunea vinului în Suedia este în creștere. Vinul se importă în întregime din străinătate, condițiunile geografice de acolo neingăduind o producțiune națională.

Se consumă anual aproape 57 mii hl. Până astăzi, noi nu am profitat de această piață de desfacere decât

într-o măsură foarte mică și numai prin intermediul pieței germane.

Politica recent inaugurată a convențiilor comerciale este în măsură să îndrepte răul din trecut.

Raportorul propune să căutăm reducerea taxelor de import în Suedia la anumite calități de vinuri pe care le producem. Alegerea calităților de vin se poate face, în așa fel, ca să ne asigurăm o pozițiune neamenințată. Consolidarea reducerii cerute, prin o convențiune comercială va garanta stabilitatea și siguranța indispensabilă producțiunii și comerțului nostru de vinuri.

Vámháboru kísért egész Közép-Európában ?

A vámfegyverszüneti konferencia még nem jutott túl az általános vita stádiumán, de már is megállapítható, hogy kitűzött célját nem fogja elérni. Az idő úgy látszik még nem érkezett el arra, hogy az egész világot átfogó gazdasági rendszabályokat előzetes tanácskozások nélkül, határozatlanul megvalósítani lehessen, még Európa sem szervezőképes mai szétdarabolt formájában.

Ahhoz, hogy egy európai szervezet létrejöjjön, egészséges szervekre van szükség. De a legtöbb európai állam ilyen egészséges szervnek nem tekinthető. A lengyel és román miniszterek felszólalásaikban helyesen mutattak rá arra, hogy univerzális jellegű megállapodásokat regionális jelle-

gű megegyezéseknek kell megelőzniük. Ha a nemzetek szövetsége azt a nagy energiát, amelyet egy-egy délamerikai állam megnyerésére fordított, a középeurópai gazdasági viszonyok javára értékesítette volna, akkor Európa, sőt az egész világ jóval messzebb tartana a konszolidáció útján. A vámkonferencia nagyon helyes célt tűzött ki maga elé, de ezek a célok csak fokként és parciálisan oldhatók meg, előfeltételük, hogy az újonnan alakított, megcsontított, vagy megnövelt országok gazdasági egyensúlyukat megtalálják. Mert amíg ez a gazdasági egyensúly nem lesz meg, addig a gazdasági politika legésszerűtlenebb eszközeivel fognak ezek az államok egymás ellen

védekezni és küzdeni. Addig a vámleszállításról nem lehet szó, hanem inkább vámháborúról. Ilyen vámháboru réme kísért ma egész Közép-Európában. A megegyezés ezen országok között épp ezért előfeltétele a vámok megrögzítésének és minden vámpolitikának egyáltalában. Ha a vámkonferenciának más eredménye nem lesz, minthogy ezt a megismerést általánossá teszi, akkor egybehívása nem volt céltalan.

Felhívás

Az Ösmarosszéki Faipari R. T. igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy az 1927. évi december hó 20-án tartott közgyűlésen kapott felhatalmazás alapján a társasági alaptőkét újonnan kibocsájtandó részvényekkel 1,500.000 lejre emeli. Ecéből kibocsájtatik 7500 darab, egyenként 200 lej névértékű és teljesen befizetendő részvény.

A régi részvénybirtokoknak az új részvényekre az elővételi jog akként biztosítatik, hogy minden egy régi részvény után három új részvény jegyvezhető.

Egy új részvény átvételi árfolyama 225 lej, melyből részvényenként 200 lej a részvénytőké, 20 lej tartalékalapra, továbbá 5 lej az új kibocsátással felmerülő költség és illeték fedezésére fordítatik.

Az elővételi jog — különben elvesztésének terhe alatt — folyó évi február hó 28-tól kezdve, folyó évi március hó 7-ig bezárólag a vállalat hivatalos helyiségében gyakorolható. Ezen határidő elteltével az elővételi jog megszűnik.

Aki elővételi jogával élni kíván, tartozik régi részvényeit, vagy ideiglenes elismervényeit lebélyegzés végett a vállalatnál benyújtani és az átveendő részvények teljes vételárát egy szerre befizetni.

Ha a régi részvényesek elővételi jogukat kellő mértékben nem gyakorolnák, az igazgatóság a részvényeket fenti árfolyamnál nem olcsóbban, szabad kézből értékesíti.

Targu-Mures, 1930 febr. 26.

Az Igazgatóság

Újra kísért az osztrák gabonamonopólium

Az elmúlt napokban tartotta a havi ülést az osztrák mezőgazdasági érdekképviselők elnöki tanácsa (Präsidenten-Konferenz). Az ülésen Födermayr mezőgazdasági miniszter kijelentette, hogy a kormány teljes mértékben átérzi a mezőgazdaság nehézségeit és segíteni akar a gazdák bajain.

Ami az agrárvámokat illeti, követelik a gabona és állatvámokra vonatkozó vámtarifa novella mielőbbi benyújtását a parlamentnek, továbbá intézkedések sürgős megtételét a kereskedelmi szerződések revíziójára olyképen, hogy az új vámok hatása legkésőbb az új gabonakampány alkalmával már érvényesülhessen. Amennyiben ez nem sikerülne, akkor követelik a minél gyorsabb bevezetését a gabona- és lisztmonopóliumnak.

BILANȚURI NOUI**Banca Românească S. A. administrează o avere de aproape patru miliarde****Beneficiul net al băncii pe 1929 trece peste 135 milioane**

Banca Românească S. A. București, în bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1929 cu un capital de 280 milioane și rezerve de 231.311.000 lei,

înregistrează un beneficiu net de 135.138.684 lei,

împreună cu beneficiul de 1.693.272 lei reportat din 1928.

Marele institut românesc, pe lângă fondurile de pensuni și rezervă, mai evidențiază și

un fond de 60 milioane pentru construirea unui palat

necesar băncii.

La conturi curente și depuneri Banca Românească evidențiază

2.671.913.289 lei, deci o sumă puternică

și care justifică încrederea, ce se manifestă pentru puternicul institut românesc.

Banca Românească având baze soli-

de, este condusă cu priceperea și ohibzuința necesară unui puternic institut financiar, încât

a ajuns să administreze un activ de 3.867.202.848 lei,

după cum se poate constata din bilanțul încheiat în 31 Dec. 1929.

În bilanțul publicat, Banca Românească evidențiază la angajamentele pentru efecte reescontate la Banca Națională 147.540.982 lei, iar la angajamentele pentru

efecte reescontate în străinătate 264.732.460 lei.

La numerar în casă în 31 Decembrie 1929 a avut 311.136.533 lei, prin care se dovedește destul de evident

politica financiară chibzuită, pe care o exercită conducătorii băncii,

care este unul dintre cele mai puternice instituturi financiare române.

Societatea Națională de Credit Industrial și-a convocat adunarea generală pe 2 Martie

În bilanțul încheiat la 31 Dec. 1929, Societatea Națională de Credit Industrial cu un capital de 500.000.000 lei și fonduri de rezervă statutar, special și pentru creianțe dubioase, în total de 115.288.779 lei,

înregistrează un beneficiu net de 69.246.243 lei,

pe când la dobânzi curențe anulului 1930, evidențiază 1.958.044 lei.

La depuneri spre fructificare are 559.883.142,

bonuri de casă 250 milioane, angajamente pentru efecte reescontate în sumă de 1.005.702.971 lei,

iar la angajamente către stat, conform planului de stabilizare 628 mi-

lioane 22.938 lei. La conturi diverse are 32.387.682 lei.

În conturi de ordine evidențiază la depunători de efecte de cont curent 2.358.012.643 lei, depunători de ipotecă, gajuri, cesiuni, titluri și efecte scrisori de garanții 2.372.927.624 lei, depunători cu garanții statutare 180.000, diversi

polițe de asigurare 5.916.542.594 lei,

iar diverse conturi 34.522.400 lei.

În suma totală a bilanțului Societatea Națională de

Credit Industrial evidențiază 10.682.185.263 lei,

din care sumă s'a alimentat industria, după norme stabilite pentru încurajarea industriei naționale.

Casa Generală de Economii din Sibiu plătește 12 la sută în dividend**Depuneri de un miliard — Beneficiul net 23.49 milioane**

După cum se vede din cifrele apărute în ziarul nostru, în primul an de după fuzionare cu alte cinci bănci săsești din diferite părți ale Ardealului Casa Generală din Sibiu a realizat o excepțională dezvoltare a afacerilor.

Rezervele vizibile după atribuirea părții din beneficiul net din anul 1929 au ajuns la 75.127.242 lei așa că,

cu această sumă capitalul propriu al Cassei Generale din Sibiu,

a ajuns la 230 milioane lei.

Este de remarcat că, depunerile au crescut până la peste un miliard lei,

cece a făcut posibil ca plasmamentele în polițe și în cont curent să crească cu peste 300 milioane lei ajungând la un miliard și 46 milioane lei.

Această apreciazabilă dezvoltare

a băncii se datorește legăturilor pe care Casa Generală le are cu viața financiară din străinătate. Aceste legături au fost dezvoltate și mai mult în anul trecut.

Trebuie de remarcat și faptul că Banca Națională a urcat reescontul Cassei Generale,

după importanța pe care o are această bancă săsească.

La întrebuirea mijloacelor de afaceri s'a ținut seama de asigurarea unei lichidități cât mai mari printr-o politică atentă a afacerilor.

Marele fond imobiliar al Cassei Generale e evaluat cu 25 de milioane

atât de jos, încât poartă în el o importantă rezervă latentă.

Beneficiul brut s'a ridicat de la 55 milioane 648.906 lei la 64 milioane 204.898 lei;

beneficiul net dela 17 milioane 238.155 la 23 milioane 490 de mii 596 lei, care este de aproape 30 la sută. Totalul bilanțului a atins importanța sumă de 1 miliard 771.970.167 lei.

cu 400 milioane mai mult

ca în anul 1928.

Deverul băncii a crescut la 37.3 miliarde lei.

Consiliul de administrație va

propune, în

adunarea generală convocată pentru ziua de 12 Martie

plata unui dividend brut de 12 la sută, cum s'a făcut și în anul trecut.

Frumoasa dezvoltare a institutului se datorește priceputei conduceri, pe care o are banca, al cărui director general este dl Hans Bergleigter, iar director dl Albert Schuster.

**Bábéli zürzavar a malom-
iparban****Világos rendelet helyett — adóemelés**

A január elsején életbeléptetett új forgalmi törvény hiányos intézkedéseivel, az egyes erdélyi vármegyékben bevezetett visszamenőleges razzia bábéli zürzavart teremtett a malomiparban. Ma az a helyzet, hogy nyugodt lelkiismerettel senki sem tud tanácsot adni a malmosoknak arról, hogy mennyit kell nekik forgalmi adó címén fizetni és hogyan kell azt leróniok.

Aradmegyében a pénzügyigazgatóság új rendszert javasolt meg. Ugynevezett hármas bárcákat osztott ki a malmosok között és elrendelte, hogy a bárca egyik szelvényét ragasszák a zsákra, hogy az utcán is ellenőrizhető legyen, hogy a megőrölt gabona után a malom lefizette a forgalmi adót. A második szelvényt a regiszterhez kell csatolni, a harmadik a malomban marad. Ez a rendszer azért nem jó, mert ha a zsákra rátűzött bárca elvesz, máris megvan az ok a zaklatásra.

Szilágymegyében a pénzügyigazgatóság kijelentette, hogy a vámörlelnél csak a beszedett vám után kell a malmosoknak a forgalmi adót leróniok, ezt pedig pauszál összegben is fizethetik. Itten a régi királyságheli rendszert akarja a pénzügyigazgatóság bevezetni, ahol a malmok általánosságban fizetik a forgalmi adót.

Biharmegyében nem tisztázódott a helyzet. Valószínűleg itt is a régi rendszer fogják bevezetni.

A legjellemzőbb azonban az, hogy a törvény szerint január elseje óta kötelező volna két könyv bevezetése a malmoknál, de ilyen könyveket vagy nyomtatványokat még egyetlen pénzügyigazgatóságnál sem lehet kapni.

A malmosok, mint annak idején megirtuk, két ízben is intervenáltak és deputációztak Madgearu pénzügyminiszternél, akitől azt kérték, hogy a pénzügyminiszterium derítsen világosságot a forgalmi adó dzsungelben, mert a jelenlegi helyzet tarthatatlan. Eddig azonban erre vonatkozólag még semmiféle intézkedés nem történt. Ellenkezőleg: az aradmegyei malomtulajdonosokat például, a még mindig bizonytalan kimenetelű adórazzia után is az egyenesadó kivétel-

seknél kellemetlen meglepetések érték.

A milliós birságok után több aradmegyei malomnak felemelték az adóját.

A pénzügyigazgatóság harminc malom adóját vetette ki a következő eredménnyel: 11 malomnál megmaradt a régi adóalap, 4-nél az adóalapot leszállították, 15 malomnál pedig jelentősen felemelték az adóalapot, így az egyik malomnál az adóalapot 80 ezerről 250 ezer lejre emelték fel.

Március 15-ig kell benyújtani a forgalmi adóregisztereket

A pénzügyigazgatóságok figyelmeztetik az érdekelteket, hogy minden termelő és forgalmi adót fizető kereskedő köteles legkésőbb 1930 március 15-ig kiállítani és benyújtani a forgalmi adó regisztert. A regiszter modellje a „Monitorul Oficial” 1929 december 25-ik i288-ik számában jelent meg, a fényüzési és forgalmi adó 7-ik szakasza értelmében. A adó regiszter minden részét ki kell töltenie az adófizetőnek 1930 január 1-től a fentti dátumig. Mindazok, akik ezeket a regisztereket nem töltik ki, vagy az adót rendes időben nem fizetik be, az adótörvény 10. szakasza értelmében szigorúan meg lesznek büntetve.

Ezeket a regisztereket mindenképp az adóhivatal forgalmi adó irodájában láttatmozza s egész esztendőre csupán egyetlen példányt ad ki és senkinek sincs joga a regisztert megváltoztatni vagy az év folyamán kicserélni.

Ezeknek a regisztereknek a láttatmozására azért van szükség, mert az adóhivatal ellenőrzés céljából minden vállalat és adóalany számára külön dossziét fektet fel.

Bővebb felvilágosítást a regiszter kitöltésére vonatkozólag az adóhivatal ad, hogy minden félreértés elkerülhető legyen.

A CFR nem vásárol külföldi szemet

A CFR vezérigazgatósága úgy döntött, hogy a szénszükséglet 20 százalékát sem vásárolja külföldön, hanem az egész mennyiséget a zsilvölgyi bányákból szerzi be. Ezzel az intézkedéssel a zsilvölgyi munkások tömeges elbocsátását akarják megakadályozni. Szó van arról is, hogy pe-rólem h lyett is kizárólag szemet fognak használni a vasuti üzemekhez.

Negyvenmilliára emeli fel alaptőkét a Marosvásárhelyi Takarékpénztár rt.

Tizennyolc százalékos osztaléket fizet az intézet

A Marosvásárhelyi Takarékpénztár Részvénytársaság szombaton délután tartotta Inczedy Joksmán Nándor elnöke mellett hatvanegyedik évi rendes közgyűlését. A Harmath Sándor vezérigazgató által felolvasott üzleti jelentést, valamint a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A 100 lej névértékű részvények szelvényei darabonként 18 lejvel (nettó 18 százalék) lesznek folyó hó 24-től kezdődőleg az intézet pénztárainál beváltva.

A tárgysorozat 2. pontja rendjén a közgyűlés elhatározta a részvénytársaság jelenlegi 20 millió lejt kitevő részvénytőkéjének további 20 millió lejjel 40 millió lejre való felemelését. A kibocsátás időpontjának és annak feltételeinek megállapításával az igazgatóságot bizta meg és felhatalmazta, hogy ezen jogával az igazgatóság saját belátása szerinti időpontban és részletekben is élhessen.

Megnyugvással vette tudomásul a közgyűlés az igazgatóságnak bejelentését,

hogy a Rotschild és előkelő angol és francia pénzeszoportok érdekköréhez tartozó Magyar Általános Hitelbankkal megállapodást létesített, mely szerint ezen intézet kötelezte magát arra, hogy a Takarékpénztárnak

egy szerződésileg biztosított nagyobb összegű hitelt nyújt

és alaptőke emeléseiről azokban részt vesz. Ezen tranzakció következtében a Magyar Általános Hitelbank delegáltjait: báró Kornfeld Pál urat, a Magyar Általános Hitelbank adminisztrátor delegáltját és Kállay Rudolf urat, a Magyar Általános Hitelbank igazgatóját az igazgatóságba, Ullmann Géza urat, a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókjának főnökhelyettesét pedig a felügyelőbizottságba beválasztotta.

A közgyűlés során a részvényesek nevében Dr. Bernády György mondott köszönetet elsősorban is Harmath Sándornak, az intézet kiváló, fáradhatatlan tevékenységű vezérigazgatójának, továbbá az igazgatóságnak, felügyelőbizottságnak és a tisztikarnak.

Fuziunile bancare proiectate de dl. Madgearu, a provocat criza la băncile din Iași

Fuziunea celor patru bănci „Dacia”, „Iașilor”, „Uniunea Română” și „Franco-Română” din Iași nu s'a putut infăptui din pricina unor motive complet străine de principiul fundamental care a determinat începerea tratativelor.

Tratativele de fuzionare fiind denunțate, a urmat la Iași cererea Băncii Uniunea Română pentru acordarea unui concordat. Cererea a provocat o panică enormă printre depunătorii cari, din timpul tratativelor, au început să-și retragă fondurile,

creând astfel situațiunea de astăzi.

Banca Iașilor a suportat aceleași consecințe, deponenții năvălind la ghișeuri pentru retragerea sumelor. Este delat sine înțeles că aceste retrageri au provocat o situațiune foarte critică instituției, care recurge astăzi la ultimele măsuri pentru evitarea sau întârzierea dezastrului.

In fine banca „Dacia” a fost cruntă de consecințele neîncheierii fuziunii care ar fi slujit doar celelalte instituții. Intr'adevăr informațiunile arată că la ultimele întrevederi și discuțiuni ce s'au urmat la București, conducătorii băncii „Dacia” pre-

zentând tabloul exact și susținut al situațiunii celorlalte instituțiuni

cu care urma să se contopească, a întâmpinat un refuz scuzat prin imposibilitatea momentană, lipsa de timp pretins de încheierea situației, etc. S'a viit apoi chestiunea conducerii generale, asupra căreia nu s'a putut cădea de acord.

Desfacerea fuziunii a arătat situațiunea reală care n'a putut evita însă și afluența depunătorilor la ghișeurile băncii „Dacia” pentru retragerea sumelor.

!

Pyram-Pasta tubusban fényszerű és festi a legkényesebb cipőket

„LEDA” Timișoara.

Autókat, bőröket, fémgarut legjobban a „LEDA” vegyszeti gyár által készített „CELLOLEDIN” Spritzlakkal festhet.

Kérjen ajánlatot.

„LEDA”

fabrica de prod. chimice s. a. TIMIȘOARA

BANCA ROMÂNEASCĂ Societate Anonimă, București

Convocare

Conform art. 50 și 54 din statutele băncii se convoacă adunarea generală ordinară pentru ziua de Sâmbătă 15 Martie 1930, ora 15.30.

Adunarea se va ține în localul Băncii Românești din Str. Smârdan No. 5, București.

Vor avea dreptul de a lua parte la adunarea generală acționarii cari până în ziua de 10 Martie 1930 inclusiv, vor fi depus acțiunile la sediul Băncii și la sucursalele ei.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită când acționarii sau mandatarii prezenți vor reprezenta o pătrime din capitalul social.

Dacă în ziua hotărâtă nu se va întruni numărul de acționari prevăzut mai sus, ședința se amână pentru ziua de Sâmbătă 22 Martie 1930, ora

15.30 care se va ține tot în localul Băncii Românești din Str. Smârdan No. 5, București.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și Bilanțul încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1929.
2. Raportul Cenzorilor.
3. Descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa.
4. Distribuirea beneficiilor.
5. Ratificarea de cooptări de membrii în Consiliul de Administrație.
6. Alegerea a 6 membrii în Consiliul de Administrație.
7. Alegerea a 5 cenzori și 5 supleanți.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

Activ

BILANȚUL GENERAL încheiat la 31 Decembrie 1929

Pasiv

Casa numerar	311.136.533
Efecte publice și acțiuni	215.697.421
Portofoliu:	
Efecte comerciale interne	770.117.780
Efecte comerciale externe	359.638.166
Efecte et. crt.	1.416.016.525
Conturi curente	2.108.264.854
Imobile	100.030.000
Mobilier și case de fier	1
Conturi diverse	2.348.093
Casa de Pensii și ajutoare a funcționarilor B(ncii):	
Efecte publice valoare nominală Lei 71.329.200	
	3.867.202.849
Conturi de Ordine	
Depozite de titluri	1.361.066.349
Gajuri diverse: mărfuri, garanții, ipoteci, cesiuni etc.	2.191.683.843
Garanții statutare	555.000
Efecte cont curent și polițe în gaj	1.416.016.522
Efecte spre incasare	210.060.438
Debitori pentru acreditive	59.860.890
Debitori pentru garanții în lei	45.865.044
Debitori pentru garanții în valută străină	2.235.226
	48.100.270

Capital	280.000.000
Fond de rezervă	231.311.000
Fond pentru construcția palatului băncii	60.000.000
Casa de pensii și ajutoare a funcționarilor băncii:	
Efecte publice val. nominală — Lei 71.329.200	
Numerar	16.373.857
Angajamente pentru efecte reescontate B. N. R.	147.540.982
Angajamente pentru efecte reescont. în străinătate	264.732.460
Conturi curente și depuneri	2.671.913.289
Dividende nereclamate	3.134.516
Conturi diverse	57.058.067
Beneficiul net:	
Report din 1928	1.693.272
Pe anul 1929	133.445.412
	135.138.684
	3.867.202.849
Conturi de Ordine	
Deponenți de titluri	1.361.066.349
Deponenți de gajuri diverse: mărfuri, garanții, ipoteci, cesiuni, etc.	2.191.683.843
Deponenți de cauziuni statutare	555.000
Deponenți de efecte spre incasare	210.060.438
Deponenți de efecte et crt. și polițe în gaj	1.416.016.522
Creditori pentru acreditive	59.860.890
Creditori pentru garanții — Lei 45.865.044	
Creditori pentru garanții valută streină Lei 2.235.226	
	48.100.270

Debit

CONTUL DE PROFIT SI PIERDERE încheiat la 31 Decembrie 1929

Credit

Cheltuieli generale:	
Salarii și gratificații — Lei 86.870.265	
Diverse — Lei 26.513.710	113.383.975
Alocație la fondul pentru construcția Palatului Băncii	15.000.000
Amortizări:	
La imobile — Lei 11.294.782	
La creanțe — Lei 19.150.000	30.444.782
Beneficiu net:	
Report din 1928 — Lei 1.693.272	
Pe anul 1929 — Lei 133.445.412	135.138.684
	293.967.441

Report din anul 1928	1.693.272
Diverse beneficii din: dobânzi, comisioane, devize venitul efectelor publice, etc.	292.274.169
	293.967.441

Contabilitate: subdirector Ion Saragena

Am verificat prezentul cont conform art. 186 din codul comercial și l'am găsit în concordanță cu registrele.

Cenzorii: D. Ghermani, Eleut. G. Ionescu, Ștefan C. Ioan, D. Matak, I. Purcăreanu.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár Hermannstädter Allgemeine Sparkassa

Mérlege

Vagyon

1929. évi december hó 31 én

Teher

	Lei	b.	Lei	b.		Lei	b.	Lei	b.
Készpénz, szelvények és idegen pénznemek			52,349.886		Részvénytőke:				
Bankoknál folyószámlán			123,862.496		3,080.000 drb. részvény a Lei 50			154,000.000	
Egyéb követelések folyószámlán			814.793		Tartalékok:				
Váltó- és folyószámla-hitelek			1,465,617.572		a) Általános tartalékalap	45,768.945			
Értékpapírok			55,384.971		b) tart. kéteskövetelésekre	13,114.193			
Záloglevél-kölcsönök			14,390.938		c) záloglevél biztosítási alap	1,500.000			
Ingatlanok ¹⁾			25,685.233		d) nyugdíjalap ¹⁾	11,227.508		71,610.646	
Irodai berendezés			1		Dr. Carl Wolff-alapítvány			100.000	
Üzemek leltára			10,249,612		Betétek könyvecskére és folyószámlára			1,011,063.179	
A záloglevélbiztosítási alap értékpapirjai			1,500.000		Záloglevelek forgalomban			13,929.300	
A nyugdíjalap követelése			11,227.508		Kisorsolt záloglevelek			884.800	
Dr. Carl Wolff-alapítvány követelése			100.000		Visszleszámitolt váltók			111,519.484	
Átmeneti kamatok			10,787.157		Hitelezők			373,482.471	
					Fel nem vett osztalékok			1,351.063	
					Átmeneti kamatok			10,538.628	
					Tiszta nyereség			23,490.596	
			1,771,970.167					1,771,970.167	

1) Befektetve 40 ingatlanban.

1) Az 1929. évi nyereségből leendő dotálás után Lei 75,127.242.—

Nagyszeben, 1929. december 31-én.

Hans Bergleiter s. k.
vezérigazgatóKönyvelőség nevében:
Albert Schuster s. k.
igazgató, hites könyvelő

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG

Ernst Lüdecke s. k.

Julius Baumann s. k.

Julius Fronius s. k.

Dr. Hermann Jekeli s. k.

elnök Dr. Viktor Mesch s. k.

Michael Ongyerth s. k.

Robert Phleps s. k.

Societatea Națională de Credit Industrial București

CONVOCARE

Potrivit art. 86 și 87 din statute, d-nii acționari ai Societății Naționale de Credit Industrial sunt invitați a lua parte la adunarea generală ordinară, ce va avea loc în ziua de 2 Martie 1930, în localul Băncii Naționale a României din București, ora 10.30 dimineața.

Vor avea dreptul a lua parte la adunarea generală toți d-nii acționari cari figurează în registrele de acționari ale societății noastre, până la data de 9 Februarie 1930.

D-nii acționari împiedicați a lua parte personal la această adunare generală, pot trimite procurile lor, la sediul societății până în ziua de 27 Fe-

bruarie 1930.

Dacă în ziua hotărâtă nu se va întruni numărul de acțiuni prevăzut în art. 86 din statute, ședința se va amâna pentru ziua de 9 Martie 1930, ora 10.30 dimineața, adunarea rămânând a avea loc tot în localul Băncii Naționale a României din București, cu orice număr de acționari.

Ordinea de zi a adunării generale ordinare:

1. Darea de seamă și bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1929.
2. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa.
3. Distribuirea beneficiilor.
4. Fixarea retribuiri cenzorilor.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

ACTIV

Bilanț general încheiat la 31 Decembrie 1929

PASIV

Cassa, numerar și disponibil la bănci	17.373.828	Capital	500.000.000
Efecte publice ale fondului statuar val. nom. lei 45.148.500	21.370.198	Fond de rezervă statutar	46.374.439
Titluri diverse	59.363.900	Fond pt. creanțe dubioase	23.599.363
Portofoliu de scont	285.263.831	Fond special pt. imobil	45.314.977
Conturi curente:		Fond pt. pensii și ajutoare	9.292.309
cu garanție ipotecară și gaj comercial	1.546.601.660	Fond pt. Mica Industrie	18.525.942
cu gaj comercial	149.958.943	Depuneri spre fructificare	59.883.142
cu seris. de garanție și credit personal	531.371.689	Bonuri de casă	250.000.000
Participațiuni industriale	65.039.000	Angajamente pt. efecte reescont.	1.005.702.971
Mobilier și cassa de fer	1	Angajamente către stat, conf. planului de stabilizare	628.022.938
Imobil	13.965.000	Dobânzi cuvenite anului 1930	1.958.044
	2.690.308.050	Diverse conturi	32.387.682
CONTURI DE ORDINE:		Profit și Pierdere, beneficiul net	69.246.243
Efecte de cont curent	2.358.012.645		2.690.308.050
Ipoteci, gajuri comerciale, cesiuni, titluri și efecte comerciale în gaj, serisori de garanție	2.372.927.624	CONTURI DE ORDINE:	
Garanții statutare	180.000	Depunători de efecte de cont curent	2.358.012.645
Polite de asigurare pentru ipoteci și gajuri	5.916.542.594	Depunători de ipoteci, gajuri comerciale, cesiuni, titluri și efecte comerciale în gaj, serisori de garanție	2.372.927.624
Diverse conturi	34.522.400	Depunători de garanții statutare	180.000
	10.682.185.263	Diversi, polițe de asigurare	5.916.542.594
		Diverse conturi	34.522.400
			10.682.185.263

Președinte, Oscar Kiriacescu.

Director General, Ing. Insp. general Gh. Popescu.

Șeful contabilității, Teodor Nitzu, expert contabil.

Am verificat prezentul bilanț, conf. art. 186 din codul comercial și l'am găsit în concordanță cu registrele

Cenzori: C. I. Băicoianu, Victor Deleu, Dr. Gheron Netta, expert contabil.

A nemzetközi pénzpiac

A nemzetközi pénzpiac pár hónap előtt beállott döntő fordulat, mely a nagymértékű pénzbőségben és a fokozatos jegyintézet kamatláb mérséklésekben jutott kifejezésre, tovább folytatódik. A nemzetközi pénzpiac mértékadó helyein további nagyfokú pénzbőség jelei mutatkoznak és mindenhol a pénz további olcsóbbodása várható. Newyorkban számolnak a kamatláb mielőbbi mérséklésének lehetőségével. Harrison a New-Yorki Federal Reserva bank kormányzója utban van Európa felé, hogy az európai jegyintézetekkel a bankkamatláb kérdésében megbeszéléseket folytasson. Pénzügyi körökben számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a Reserva bank kormányzójának európai tartózkodása egy közös akciónak a megszervezését célozza, melynek folyománya a nemzetközi pénzpiacra a hivatalos bankkamatlábak további mérséklése lenne.

Amerikában, Londonban, Párisban és Németországban, nemkülönben Közép-Európa több országában a magánkamatláb a hivatalos jegyintézetit diszkont alatt mozog. Angliában is számolnak a kamatláb további leszállításával. A Bank of England legutóbbi kimutatása jelentősen magas tartalékokat tüntet fel. A magánkamatláb a legutóbbi napokban 3,72%-ra és a napipénz 3—3,25%-ra csökkent. Franciaországban rendkívül nagy pénzbőség uralkodik és a párisi tőzsdén reporthézetek 1 7/8% mellett lehet kapni, úgy hogy a francia bankok megfelelő jó külföldi kihelyezési lehetőségeket keresnek.

Németországban a havipénz 6 1/4—7%, míg az áruváltók legolcsóbb lezárszámításai kamata 5 7/8%. Ausztriában 6 1/4—6 3/16 a magánkamatláb.

A nemzetközi pénzpiacra beállott nagy pénzbőség következményeként azt várta a gazdasági élet, hogy nagyobb tőkék hosszú lejáratú kölcsönökben fognak a gyáriparban és az építőiparban megfelelően elhelyezkedni és így fogja táplálni az egész gazdasági életet. A hosszulejratú kölcsönök plasszirozási lehetősége egyre kevésbé. A nemzetközi pénzpiacra a német és az osztrák állami kölcsönök a magyar kölcsön előtti plasszirozásával számolnak. A német jóváteletti kölcsön 1200 millió márka.

Fabrica de ciocolată, „Zamfirescu din București își sporește capitalul la 20 milioane

Fabrica de ciocolată „Zamfirescu” S. A. R. din București, încă în 1922 a hotărât să-și urce capitalul la 20 milioane lei.

Societatea a emis acții numai de 6 milioane, sporindu-și capitalul la 12 milioane și numai acum a întreprins o nouă emisiune și pentru restul de capital, pe care-l sporește la 20 milioane complect.

Cartelarea fabricelor de postav

Intreprinderile mari de postav au urmat tratative, în vederea încheierii unui cartel. În cursul tratativelor s'a hotărât înființarea unui birou de control,

cu menirea de a controla facturile,

de a întocmi un cadastru al creditorilor, de a face încasările și de a servi informațiunile necesare.

Membrii cartelului au hotărât în același timp să plătească unu la sută

din cifra afacerilor, pentru susținerea biuroului. S'a hotărât deasemenea

înființarea unui birou de export.

La acest cartel au aderat Industria Textilă din Lugoj, Industria Lână din Timișoara, Bohuş S. A., Gromen și Herberth din Sibiu, Scher și Co. S. A. din Brașov.

Biurul cartelului va funcționa la Timișoara, sub conducerea dlui Rudolf Totisz.

Casa de Economii din Târgul-Mureș își sporește capitalul la 40 milioane

A acționarilor le-a propus un dividend de 18 la sută

Consiliul de administrație al Casei de Economii din Târgul-Mureș, sub prezidenția dlui Incedy Joksman Nándor, în ultima adunare, aprobând raportul prezentat de dl. director general Alexandru Harmath,

a hotărât să achite acționarilor un dividend de 18 la sută

pe anul trecut.

Consiliul, în urma raportului primit, a mai hotărât să urce capitalul băncii

de la 20 la 40 milioane, banca reinovându-și legăturile

cu „Banca Generală Ungară de Credit” din Budapesta, carei acordă credite importante.

În urma tranzacțiunii din partea Băncii Generale Ungare au fost delegați în consiliul Casei de Economii din Târgul-Mureș dnii Baron Paul Kornfeld, și Rudolf Kállay, iar în comitetul cenzorilor dl. Geza Ullmann.

Adunarea a votat încredere dlui director general Alexandru Harmath

pentru zelul și priceperea, cu care a condus desvoltarea băncii.

Mit vár a román piac a cseh-román-jugoszláv kukorica egyezménytől?

Közel háromezer vagon román tengeri vár exportra

Megirtuk annakidején, hogy a három legnagyobb tengertermelő utódállam, Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia között tárgyalások folytak egy kukoricakartell létrehozása érdekében. A három ország kiküldöttei

Belgrádban tartották meg ebben a kérdésben első értekezletüket, amelyen Románia delegátusa azt a bejelentést tette, hogy Románia nem hajlandó résztvenni a kukoricaegyezményben, mert mint a legnagyobb

kukoricaexportőrnek nem érdeke a kartell. Romániát azonban azóta súlyos csalódás érte, mert az idejéig terjedő kampány legreményteljesebb cikke,

a tengeri ára nagyon kedvezőtlenül alakult, a jelenlegi alacsony világpiacon árak miatt a román kukorica nem mutatkozott exportképesnek

és így a kukoricakartell kérdésében is megváltozott az álláspontja.

Az újabb tárgyalások eredményre is vezettek és sikerült a napokban perfektálni a román-jugoszláv-csehszlovák tengeriegyezményt, amelynek célja az, hogy

az új kampányban a három tengeri államot az importállamokkal szemben egységesen képviselje.

Munkatársuk az egyezmény fontosságáról beszélgetést folytatott I. Martinovici gazdasági akadémiai tanárral a kolozsmegyei gazdasági kamará elnökével, aki a következőket mondotta:

— A létrejött román-jugoszláv-csehszlovák kukoricaegyezményt az a válságos helyzet hozta létre, amelyben ma Kelet-Európa agrárországai vannak, amelyek

még most is 2500—3000 vagonra becsülhetők.

A kereskedelmi szerződések megkötésével Románia kissé megkésztett és így ezeknek a feleslegnek az elhelyezése nagyon nehéz, nemcsak a világpiacon uralkodó alacsony árak miatt, hanem azért is, mert az importállamok egyre nagyobb védelmet biztosítanak az importtal szemben a maguk belföldi mezőgazdasági termelésüknek. A koncentrációs értékesítési szerv, melyet a három állam most hozott létre, előreláthatólag sikeresen fogja felvenni a küzdelmet a tengeri kivitel akadályaival szemben és épen ezért az egyezmény megkötésének romániai mezőgazdasági körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a román kukorica intenzívebb kivitele szempontjából.

Gazdasági amnesztia Magyarországon

A magyar kormányzó jubileuma alkalmából gazdasági amnesztia is lesz Magyarországon. Az erre vonatkozó rendelet két szakaszból áll. Az első az inflációs időkben elkövetett és jelenleg folyamatban levő adó, illetéki és vám büncselekményekben s kihágásokban szünteti meg az eljárást, vagyis azokban az ügyekben, amelyeket 1925. január elseje előtt követtek el. A második szakasz szerint mindazok mentesülnek a büntetés alól, akik március 31-ig bevallják, hogy adó, illetve vámfizetési kötelezettségeik alól kivonták magukat és a kérdéses összeget befizetik.

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipókrém
a legjobb!**

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi sz. lapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. — Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk: }

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	Pentru particulari comercienți și industriali	1200 lei.
Belföldön egész évre	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	1000 lei.
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei.
	Bankoknak, pénzintézeteknek és társaságoknak	2000 lei.
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Jumătate an	{ 600 lei
	{ 1200 lei
Felavre	{ 600 lei
	{ 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	} 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	
În text	} 15 lei
Szövegdalton	
Un sir garmond	} 80 lei
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”. Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi **85** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Engedélyezett devizahely.

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Voimogyei Takarékpénztár Rt. Torda
Alsófehérvári Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvohely-
mésztel Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székely-
keresztúron, Szászré-
gnyvidéki Takarékpénztár Rt. Szászré-
gny Rt. Biharygyula Székely-
vár Hitelbank Rt. Székelyudvarhely.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Betétet
elfogad

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállóban

VIII, Baross-tér 10. sz/m.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Címlapon cm²-ként Lei 20.—

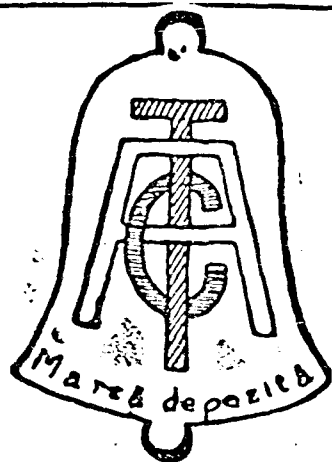
Szöveg között cm²-ként — Lei 15.—

Többi hirdetési oldalon — Lei 10.—

Egy garmond sor Lei 80.—

Citiți

„Lemnul”

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

„TACĂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzător.
„Tacămul” fabrică de argintării Cluj
Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4-87
Adresa telefonică: „Tacămul”

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fióktintézet: Dej-Déz, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fióktintézete.

Saját tőkéi **58** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.